

Spis treści

Wstęp.....	2
Rozdział I Otoczenie prawne	3
1.1. Podstawa prawna Programu.....	3
Rozdział II Wspieranie rodziny	5
2.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna	5
2.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej.....	7
Rozdział III. Wspieranie rodziny w Gminie Radzymin	11
3.1. Główne czynniki powodujące trudności życiowe skutkujące wsparciem OPS.....	11
3.2. Wsparcie i pomoc	13
Rozdział IV Wspieranie rodziny w Gminie Radzymin według badań ankietowych	14
4.1. Wnioski i podsumowanie z badań ankietowych wśród mieszkańców	14
5.2. Wnioski i podsumowanie z badań ankietowych wśród uczniów.....	15
Rozdział V Analiza SWOT	16
Rozdział VI Adresaci Programu.....	18
Rozdział VII Realizatorzy Programu.....	18
Rozdział VIII Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026 - 2028.....	19
Rozdział IX Realizacja i finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026–2028.....	22
Rozdział X Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026–2028.....	23

Wstęp

Program Wsparcia Rodziny dla Gminy Radzymin stanowi kompleksowy dokument określający kierunki i działania podejmowane na rzecz wzmacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wspierania ich w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych. Program został opracowany w odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców gminy, w szczególności rodzin doświadczających trudności w codziennym funkcjonowaniu, a także w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym i ich negatywnym konsekwencjom.

Założenia Programu są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa oraz lokalnymi dokumentami strategicznymi i uwzględniają konieczność podejmowania działań profilaktycznych, wspierających i interwencyjnych, realizowanych w środowisku lokalnym. Szczególny nacisk położono na współpracę międzyinstytucjonalną, umożliwiającą skoordynowane i skuteczne udzielanie pomocy rodzinom oraz dzieciom.

Program Wsparcia Rodziny dla Gminy Radzymin został opracowany na zlecenie i we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Radzyminie, który odgrywa kluczową rolę w realizacji zadań z zakresu wsparcia rodziny i pomocy społecznej na terenie gminy. Realizacja Programu przyczyni się do wzmocnienia systemu wsparcia rodzin, poprawy jakości życia mieszkańców oraz budowania sprzyjających warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.

Rozdział I

Otoczenie prawne

1.1. Podstawa prawna Programu

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026–2028 przygotowano na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49 z późn. zm.) w myśl, którego do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

Ponadto zgodnie z art. 179 ust. 1 podanej ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt, burmistrz, prezydent składa radzie miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Natomiast zgodnie z normą wyrażoną w ust. 2 art. 179 rada miasta, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 r. poz. 2151 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 1939 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. 2025 r. poz. 881 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 2809 z późn.zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2023 r. poz. 1870),

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026-2028

- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2024 r. poz. 1829).

Rozdział II

Wspieranie rodziny

2.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna

Rodzina – definicja i znaczenie:

Rodzina to nic innego, jak grupa osób, która jest ze sobą powiązana, najczęściej poprzez pokrewieństwo, ale również i powinowactwo czy wspólne zamieszkanie. Jest to pojęcie często badane przez psychologów, pedagogów, socjologów czy pracowników socjalnych itp. Rodzina to „najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo”¹.

Jak zauważa B. Krzesińska - Zach „rodzina jest przede wszystkim środowiskiem wychowawczym, które tworzą zarówno oddziaływania zamierzone, jak też samorzutne, o charakterze pozytywnym, prowadzące do rozwoju dziecka. Dziecko uczestniczące w naturalnych sytuacjach życia rodzinnego, w bezpośrednich interakcjach między członkami rodziny przyswaja elementarną wiedzę o świecie, wartościach, normach moralno-społecznych, kulturze domu rodzinnego, poznaje sposoby zaspokajania wielu potrzeb, rozwijania własnych zainteresowań”².

Funkcje rodziny

Można wyodrębnić 3 podstawowe funkcje rodziny:

- prokreacyjną,
- wychowawczą,
- gospodarczą.³

Z. Tyszka wymienia następujące funkcje rodziny:

1. Funkcje biopsychiczne:

- a) prokreacyjna,
- b) seksualna;

2. Funkcje ekonomiczne:

- a) materialno-ekonomiczna,
- b) funkcja opiekuńczo-zabezpieczająca;

¹ Z. Tyszka, Rodzina w świecie współczesnym – jej znaczenie dla jednostki i społeczeństwa, [w:] Pedagogika Społeczna, pod red. T. Pilch, I. Leparczyk, wyd. Żak, Warszawa 1995, s. 137.

² Dziecko potrzebujące pomocy. Możliwości, kierunki, formy wsparcia w środowisku lokalnym, J. Izdebska (red.), Suwałki – Warszawa, 2003, s. 7., [w:] Pedagogika rodziny, B. Krzesińska – Zach, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, Białystok 2007, s. 14.

³ S. Kowalski, Socjologia wychowania w zarysie, PWN, s. 116.

3. Funkcje społeczno-wyznaczające:

- a) funkcja stratyfikacyjna,
- b) funkcja legalizacyjno-kontrolna;

4. Funkcje socjopsychologiczne:

- a) socjalizacyjno-wychowawcza,
- b) funkcja kulturalna,
- c) funkcja religijna (dotyczy rodzin ludzi wierzących),
- d) funkcja rekreacyjno-towarzyska,
- e) funkcja emocjonalno-ekspresyjna⁴.

Rodzina ma ogromny wpływ na rozwój dziecka, gdyż jest ono w stanie przyswajać wzorce i wartości, które są modelowane przez rodziców. W danym środowisku rodzinnym tworzony jest styl życia swoich członków, a w tym można wyróżnić sposoby zachowania, reagowanie na problemy, spędzanie wolnego czasu itp. W rodzinie już młody człowiek uczy się określonego traktowania siebie a także innych, nabywa określone wartości i normy, a następnie je realizuje. Zapewnienie dziecku powyższych funkcji w rodzinie jest trudne. Wiąże się to z zadaniem określenia hierarchii wartości, dzięki którym młodzi ludzie będą mogli analizować informacje a także odnajdować się w określonych sytuacjach.

Czynniki ryzyka w rodzinie

Do zaburzeń funkcjonowania rodziny mogą prowadzić różne czynniki:

- **Bezrobocie** – brak pracy jednego lub obojga rodziców może ograniczać funkcję ekonomiczną rodziny i prowadzić do napięć w relacjach.
- **Ubóstwo** – ogranicza dostęp do podstawowych zasobów i może wpływać na atmosferę życia rodzinnego.
- **Problem alkoholowy** – nadużywanie alkoholu przez rodzica zaburza role w rodzinie, zmienia dynamikę obowiązków i może prowadzić do ukrywania problemu oraz poczucia zagubienia u dziecka. Jak pisze K. Dymek – Balcerek „emocjonalna atmosfera rodziny alkoholowej jest przepełniona wstydem, żalem, złością, lękiem, poczuciem krzywdy i winy, urazy, agresji i wydaje się, że nikt nie jest w porządku”⁵ oraz inne uzależnienia chemiczne i behawioralne.
- **Przemoc** – fizyczna, psychiczna lub seksualna w rodzinie prowadzi do kontroli, zastraszania i utraty poczucia bezpieczeństwa przez dzieci oraz przemoc ekonomiczna.

⁴ Z. Tyszka, Rodzina (w:) Encyklopedia pedagogiczna, W. Pomykało (red.), Warszawa 1993, s. 698.

⁵ K. Dymek – Balcerek (red.), Patologie zachowań społecznych. Rzeczywistość przełomu XX i XXI, Wyd. Politechnika Radomska, Radom 2000, s. 103.

- **Zaniedbywanie** – jest to „niezaspokajanie potrzeb dziecka niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju – potrzeb związanych z odżywianiem, ubiorem, schronieniem, higieną, opieką medyczną, kształceniem, jak też z psychiczną sferą dziecka”⁶. –

Rodzina dysfunkcyjna to taka, która nie spełnia swoich funkcji prawidłowo. W takich rodzinach dzieci często uczą się negatywnych wzorców zachowań i postaw od rodziców.

Rodzina a trudności materialne

Trudności finansowe mogą utrudniać dostęp do pewnych zasobów, takich jak zajęcia dodatkowe, terapia czy edukacja prywatna, ale **nie przesądzają automatycznie o jakości wychowania**. Wiele rodzin w trudnej sytuacji materialnej wychowuje dzieci prawidłowo, zapewniając im miłość, wsparcie i bezpieczeństwo. Istotne są kompetencje wychowawcze rodziców, stabilność emocjonalna oraz dostęp do wsparcia społecznego i instytucjonalnego, które mogą wspierać prawidłowy rozwój dziecka mimo ograniczeń finansowych.

Brak środków finansowych może jednak wiązać się z ograniczonym dostępem do podręczników, ubrań czy innych niezbędnych rzeczy. Dzieci z rodzin ubogich nierzadko doświadczają stygmatyzacji i poczucia niższej wartości, co może utrudniać im uczestnictwo w aktywnościach szkolnych i społecznych, tak jak pisze B. Krzezińska: „odrzućcie i stygmatyzacja ubogich uczniów sprawiają, że są oni przekonani o swojej niskiej wartości, boją się podejmować wyzwania, nie mogą liczyć na akceptację, poparcie i pomoc kolegów. Często są też szykanowani i wyśmiewani z powodu swojego wyglądu, niemodnych ubrań i korzystania z pomocy opieki socjalnej.”⁷

2.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie miasta, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy⁸.

⁶ M. Szymańczak, Pojęcie „krzywdzenie dzieci”, [w:] Dziecko krzywdzone, E. Czyż, J. Szymańczak (red.), Warszawa 1995, s. 14.

⁷ B. Krzezińska – Żach „Pedagogika rodziny przewodnik do ćwiczeń, Wyd. Trans Humana, Białystok 2007, s. 54.

⁸ Za: J. A. Malinowski, Role, funkcje i zdani asystenta rodzinnego, w: A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny. Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011, s. 10.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026-2028

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:⁹

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub Grupą Diagnostyczno-Pomocową, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

⁹ art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49)

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi, lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);
- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);
- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi, lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małoletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której może przebywać jednocześnie nie więcej niż 8 dzieci. Jest tworzony przez małżonków bądź osoby, które nie pozostają w związku małżeńskim. Celem rodzinnego domu dziecka jest sprawowanie pieczy zastępczej.

Rodzina wspierająca jest rodziną, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, a także przy prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu oraz wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzina wspierająca współpracuje z asystentem rodziny.

Rodzina pomocowa jest rodziną przejmującą opiekę nad dzieckiem, które jest umieszczone w pieczy zastępczej w przypadku: czasowego niesprawowania opieki nad nim przez rodzinę zastępczą bądź prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej – jednostka organizacyjna lub wyznaczony podmiot realizujący szereg działań i zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą jest to czasowa (czasem długoterminowa) opieka oferowana dzieciom i młodzieży pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej. Objęcie dzieci pieczą zastępczą następuje na podstawie postanowienia sądu rodzinnego. Sytuacje, które wymagają

natychmiastowego działania w celu zabezpieczenia dziecka, decyzję o umieszczeniu dziecka mogą podjąć inne uprawnione służby bądź sami rodzice, jednakże zawsze ostateczną decyzję podejmuje sąd. Termin „piecza zastępcza” oznacza, iż nawet będąc pozbawionym opieki rodzicielskiej, dziecko nadal powinno mieć dom, który może być domem zastępczym, instytucjonalnym bądź rodzinnym i ma na celu zapewnienie dziecku stabilizacji, bezpieczeństwa i wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymsza „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielania przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka za rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”¹⁰.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej zapewniająca całodobową opiekę oraz wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej. Wyróżnia się placówki: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego jest to instytucjonalna forma pieczy zastępczej, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie. Może w niej przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego jest to placówka, która ma na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczych rodziny. Może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej** – zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- **specjalistycznej** – organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne¹¹.

¹⁰ Anna Kwak, Marek Rymsza, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

¹¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział III.**Wspieranie rodziny w Gminie Radzymin****3.1. Główne czynniki powodujące trudności życiowe skutkujące wsparciem OPS**

W latach 2022–2024 najczęstszymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców były **ubóstwo, długotrwała choroba oraz niepełnosprawność**, choć liczba rodzin dotkniętych tymi problemami stopniowo malała. Nadal widoczna była także wysoka skala bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego i w wychowaniu dzieci, która wzrosła z 33 rodzin w 2022 roku do 70 w 2024 roku. Problemy związane z bezrobociem wahały się, osiągając najwyższy poziom w 2023 roku, a następnie nieznacznie spadając w roku 2024. Zjawiska takie jak alkoholizm czy przemoc domowa utrzymywały się na stosunkowo wysokim poziomie, choć w 2024 roku odnotowano wyraźny spadek liczby rodzin dotkniętych przemocą. Niewielką, lecz stałą grupę stanowiły osoby zmagające się z bezdomnością oraz te opuszczające zakład karny. Pojedyncze sytuacje kryzysowe oraz incydentalne przypadki narkomanii również wpływały na konieczność udzielania wsparcia przez system pomocy społecznej.

Lp.	Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem			Liczba osób w rodzinach		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
1.	Ubóstwo	180	174	166	318	325	288
2.	Sieroctwo	1	1	1	1	1	1
3.	Bezdomność	11	15	13	11	15	13
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	21	14	12	102	65	59
5.	Bezrobocie	21	58	47	102	135	116
6.	Niepełnosprawność	128	118	104	172	176	145
7.	Długotrwała choroba	170	147	143	266	223	203
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	33	68	70	129	232	247
9.	W tym: rodziny niepełne	16	28	17	52	93	65
10.	W tym: rodziny wielodzietne	13	18	21	69	103	126
11.	Alkoholizm	34	34	30	42	54	43
12.	Przemoc domowa	55	57	19	110	118	67
12.	Narkomania	5	6	4	5	6	4
13.	Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	4	2	2	4	2	2
14.	Zdarzenia losowe	7	6	3	15	11	6
15.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
16.	Sytuacja kryzysowa	0	0	1	0	0	3

Źródło: OPS w Radzyminie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026-2028

W latach 2022–2024 liczba osób, którym przyznano świadczenia w ramach własnych i zleconych, systematycznie spadała, co przełożyło się również na zmniejszenie liczby rodzin objętych wsparciem. Największy udział w tym wsparciu stanowiły świadczenia pieniężne, których liczba również malała, zarówno pod względem liczby beneficjentów, jak i liczby rodzin. Świadczenia niepieniężne utrzymywały się na bardziej stabilnym poziomie, choć także odnotowały niewielkie spadki w 2024 roku. Pomoc w formie pracy socjalnej obejmowała znacznie większą liczbę rodzin niż świadczenia materialne, jednak i tu widoczna była tendencja malejąca – z 422 rodzin w 2022 roku do 312 w 2024 roku. Znaczna część rodzin korzystała wyłącznie z pracy socjalnej, co pokazuje, że wsparcie środowiskowe jest kluczowym narzędziem pomocy społecznej. Ogółem dane wskazują na zmniejszającą się liczbę osób i rodzin wymagających świadczeń, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej roli pracy socjalnej w systemie wsparcia.

Wyszczególnienie		Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Liczba rodzin ogółem			Liczba osób w rodzinach		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
1.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	353	322	295	238	215	204	470	412	390
	W tym:									
	Świadczenia pieniężne	236	212	182	189	170	156	306	247	204
	Świadczenia niepieniężne	132	123	125	73	71	63	240	240	229
2.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	353	322	295	238	215	204	470	412	390
4.	Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem, w tym:	X	X	X	422	360	312	883	767	638
	Wyłącznie w postaci pracy socjalnej	X	X	x	248	175	134	547	402	334

Źródło: OPS w Radzyminie

3.2. Wsparcie i pomoc

W latach 2022–2024 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny systematycznie rosła – od 33 w 2022 roku do 38 w 2024 roku, co wskazuje na zwiększające się potrzeby w tym obszarze. Coraz więcej rodzin było również kierowanych do pracy z asystentem przez Sąd, co może świadczyć o narastającej skali trudności opiekuńczo-wychowawczych wymagających formalnej ingerencji. Wskazania pracowników socjalnych utrzymywały się na zbliżonym poziomie, choć z niewielkim spadkiem w 2024 roku. W każdym roku część rodzin kończyła pracę z asystentem z powodu osiągnięcia celów, co potwierdza skuteczność tej formy wsparcia. Jednocześnie rośnie liczba rodzin, które przerywają współpracę z powodów innych niż osiągnięcie celów, co może wskazywać na trudności we współpracy, niestabilność sytuacji rodzin lub zmianę miejsca zamieszkania.

Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny	2022	2023	2024
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	33	37	38
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	11	16	20
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	22	21	18
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę:			
osiągnięcie celów	5	7	7
Zaprzestanie pracy przez rodzinę			
brak efektów	6	7	8
inne np. przeprowadzka			

Źródło: Dane OPS w Radzyminie - sprawozdanie MRPiPS

W latach 2022–2024 liczba zawieranych kontraktów socjalnych znacząco spadła, stabilizując się na poziomie 12 w dwóch ostatnich latach, co może świadczyć o zmianie sposobu pracy z klientami lub mniejszej gotowości do długoterminowych zobowiązań. Wsparcie asystenta rodziny obejmowało rosnącą liczbę rodzin, co wskazuje na zwiększające się potrzeby w zakresie pomocy opiekuńczo-wychowawczej. Jednocześnie liczba osób

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026-2028

objętych pracą socjalną wyraźnie maleje, co może wynikać z poprawy sytuacji części rodzin, ograniczonych zasobów kadrowych albo zmiany priorytetów w pracy Ośrodka. Liczba interwencji kryzysowych również zmniejsza się z roku na rok, co może świadczyć o wcześniejszym docieraniu do problemów rodzin lub skuteczniejszych działaniach profilaktycznych.

Korzystający z pomocy i wsparcia	2022	2023	2024
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	26	12	12
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	33	37	38
Poradnictwo specjalistyczne	-	-	-
Praca socjalna	248	175	134
Interwencja kryzysowa	8	7	5

Źródło: Dane OPS w Radzyminie - sprawozdanie MRPiPS

Rozdział IV

Wspieranie rodziny w Gminie Radzymin według badań ankietowych

4.1. Wnioski i podsumowanie z badań ankietowych wśród mieszkańców

W badaniu wzięło udział 128 osób, a w tym 86% kobiet oraz 14% mężczyzn.

- 84% badanych mieszkańców Gminy Radzymin posiada dzieci.
- Badani mieszkańcy zostali zapytani o problemy społeczne rodzin, które uważają za najważniejsze na terenie Gminy Radzymin. Na pierwszym miejscu ankietowani wskazali na niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego (47%), na drugim miejscu jest niezaradność życiowa (34%), dalej alkoholizm (30%), niedostateczne wsparcie rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi (28%) oraz brak ofert rodzinnego spędzania wolnego czasu (27%).
- Następnie mieszkańców poproszono o określenie głównych potrzeb rodzin w środowisku lokalnym ankietowanych. Na pierwszym miejscu mieszkańcy zwrócili uwagę na ułatwienie dostępu do usług psychologicznych (66%), następnie na utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla rodzin borykających się z problemami (59%), organizację grup wsparcia dla rodziców/opiekunów przeżywających trudności wychowawcze (47%) oraz ułatwienie dostępu do rehabilitacji (42%).

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026-2028

- Najwięcej respondentów, bo aż 31%, wyraziło niezadowolenie z działań podejmowanych w zakresie ochrony zdrowia. Niewiele mniej (30%) negatywnych ocen otrzymało przeciwdziałanie alkoholizmowi. Następnie respondenci wskazywali na przeciwdziałanie przemocy domowej i ochronę osób doznających przemocy domowej oraz pomoc osobom niepełnosprawnym, które krytycznie oceniło po 27% badanych.
- 11% badanych uważa, że oferta opieki w żłobkach w Radzyminie zaspokaja potrzeby mieszkańców. 61% uważa przeciwnie, a 28% nie wie.
- 52% mieszkańców uważa, że oferta opieki przedszkolnej w Radzyminie zaspokaja potrzeby mieszkańców. 33% wskazuje przeciwnie, a 15% nie wie.
- 19% mieszkańców ocenia dobrze ofertę w zakresie edukacji w Radzyminie, 41% - dostatecznie, 34% - niedostatecznie, natomiast 6% - nie ma zdania w tej kwestii.
- Najważniejszymi problemami społecznymi dzieci i młodzieży na terenie gminy są przemoc rówieśnicza (61%) oraz brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (41%). Znaczny odsetek badanych wskazał także na brak pozytywnych wzorców i autorytetów (38%), zaniedbania wychowawcze (34%) oraz palenie papierosów/e-papierosów (31%).
- 56% ankietowanych mieszkańców czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, 30% twierdzi przeciwnie, a 14% nie wie.

5.2. Wnioski i podsumowanie z badań ankietowych wśród uczniów

W badaniu wzięło udział 112 uczniów, z czego 73% to dziewczęta, natomiast 27% to chłopcy.

- 85% ankietowanych uczniów Gminy Radzymin posiada rodzeństwo.
- 71% badanych uczniów deklaruje zamiar podjęcia studiów wyższych, 10% planuje ukończenie szkoły średniej ogólnokształcącej lub średniej zawodowej zakończonej egzaminem maturalnym, 2% wskazuje na wybór szkoły zasadniczej zawodowej bez matury, natomiast 17% uczniów nie potrafiło określić swoich planów edukacyjnych, lub nie zastanawiało się nad nimi.
- 83% badanych uczniów obecnie mieszka z rodzicami, 8% tylko z matką, 2% tylko z ojcem, 4% z jednym z rodziców biologicznych i macochą lub ojczymem, 1% w rodzinie zastępczej lub domu dziecka.
- Uczniowie zostali zapytani o aktualną sytuację rodzinną. 80% posiada pełną rodzinę. U 15% uczniów rodzice się rozwiedli lub są w separacji, a 1% uczniów jest w rodzinie zastępczej/z domu dziecka oraz 4% uczniów ma jedno lub oboje rodziców są poza domem od co najmniej dwóch miesięcy.
- 93% uczniów czuje się bezpiecznie w domu.

- Uczniowie zostali zapytani także o pewne sytuacje, które mogą zdarzyć się w ich rodzinie. 28% uczniów wskazuje, że codziennie ktoś pali papierosy lub e-papierosy oraz 20% uczniów deklaruje, że kilka razy w tygodniu ktoś krzyczy lub podnosi głos.
- 77% uczniów deklaruje, że czuje się w szkole bezpiecznie.
- W opinii uczniów najważniejszymi problemami w ich środowisku jest palenie papierosów i e-papierosów – 43% wskazań. Na kolejnych miejscach znalazły się zażywanie narkotyków/dopalaczy (29%) i przemoc rówieśnicza (27%).
- Najwięcej osób wskazało na potrzebę organizacji miejsca spotkań dla młodzieży (42%). Dużym zainteresowaniem cieszy się również organizacja obozów, kolonii, półkolonii oraz organizacja wyjazdów na basen (po 29%). Wysoko oceniono także potrzebę dostępu do psychologa w szkole (24%) oraz warsztatów profilaktycznych (21%).

Rozdział V

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem pozwalającym na kompleksową ocenę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń związanych z określoną grupą, instytucją lub obszarem działania. Pozwala ona na identyfikację czynników wewnętrznych, które mogą wspierać lub utrudniać realizację celów, oraz czynników zewnętrznych, które mogą stwarzać okazje do rozwoju lub generować ryzyka. W niniejszym dokumencie przedstawiono analizę SWOT dotyczącą uczniów i ich środowiska społecznego, przygotowaną w oparciu o dane, takie jak raporty, statystyki, dokumenty strategiczne oraz sprawozdania instytucji lokalnych i regionalnych.

Celem analizy jest wskazanie obszarów, w których interwencje profilaktyczne, edukacyjne i wspierające mogą przynieść największe korzyści, a także określenie zagrożeń, które wymagają szczególnej uwagi.

Wyniki analizy mają posłużyć jako podstawa do planowania skutecznych działań wspierających rozwój młodzieży, wzmacnianie jej kompetencji społecznych i emocjonalnych oraz poprawę jakości życia w środowisku szkolnym i lokalnym.

Mocne strony (Strengths):	Słabe strony (Weaknesses):
• Wysokie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz uczniów w miejscu zamieszkania i w domu.	• Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologicznego, prawnego i specjalistycznego. • Krytyczne oceny mieszkańców dotyczące systemu ochrony zdrowia oraz

• Duży odsetek rodzin funkcjonujących w pełnym składzie oraz stabilne zaplecze domowe większości uczniów. • Wysoka świadomość mieszkańców dotycząca potrzeb usług psychologicznych i specjalistycznych. • Aktywna identyfikacja problemów społecznych przez mieszkańców, co sprzyja planowaniu działań profilaktycznych. • Stosunkowo pozytywna ocena dostępności przedszkoli w gminie. • Zainteresowanie młodzieży rozwojem edukacyjnym oraz aktywnościami organizowanymi w środowisku lokalnym.	przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy. • Niezadowolenie z oferty żłobkowej i umiarkowane oceny edukacji. • Występowanie przemocy rówieśniczej oraz niewystarczająca liczba miejsc spotkań dla młodzieży. • Zjawiska problemowe w rodzinach, takie jak uzależnienia i przemoc. • Niewystarczający poziom wsparcia dla rodzin opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami.
Szanse (Opportunities):	Zagrożenia (Threats):
• Możliwość rozwoju lokalnych usług psychologicznych, terapii i poradnictwa rodzinnego. • Dalszy rozwój grup wsparcia i programów profilaktycznych dla rodziców oraz młodzieży. • Możliwość rozbudowy oferty infrastrukturalnej – miejsc spotkań i przestrzeni dla młodzieży. • Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej dzięki wysokiej świadomości problemów i potrzeb. • Dalsze rozszerzanie usług rehabilitacyjnych i wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.	• Narastające problemy społeczne, takie jak niezaradność życiowa, uzależnienia i przemoc. • Ryzyko pogłębiania się braków w dostępie do usług specjalistycznych, co może zwiększać skalę problemów rodzin. • Niewystarczające działania w obszarze ochrony zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom. • Ograniczona oferta spędzania wolnego czasu może sprzyjać zachowaniom ryzykownym wśród młodzieży. • Możliwe pogarszanie się dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży wskutek braku wsparcia psychologicznego.

	• Utrwalanie się negatywnych wzorców w rodzinach, takich jak uzależnienia lub przemoc.

Rozdział VI

Adresaci Programu

Program skierowany jest do rodzin zamieszkujących Gminę Radzymin, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które napotykają trudności w prawidłowym funkcjonowaniu oraz wychowywaniu dzieci. W szczególności obejmuje on:

- Rodziny wychowujące dzieci, które mają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z powodu problemów emocjonalnych, społecznych lub organizacyjnych.
- Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, które borykają się z zapewnieniem podstawowych warunków życia i rozwoju dla swoich członków.
- Rodziny zagrożone ubóstwem, w których niestabilne dochody obniżają jakość życia, ograniczają dostęp do edukacji i kultury oraz utrudniają prawidłowy rozwój dzieci.
- Rodziny doświadczające przemocy – fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej – potrzebujące wsparcia w zakresie ochrony przed osobą stosującą przemoc oraz odbudowy bezpieczeństwa i relacji w rodzinie.
- Rodziny, którym ograniczono lub odebrano prawa rodzicielskie, a dzieci przebywają w pieczy zastępczej, wymagające pomocy w reintegracji, odbudowie więzi oraz przygotowaniu do ponownego sprawowania opieki nad dziećmi.

Rozdział VII

Realizatorzy Programu

Program będzie realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie we współpracy z następującymi instytucjami:

1. Urząd Gminy;
2. Placówka Wsparcia Dziennego;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
5. Placówki oświatowe (nauczyciele, wychowawcy i pedagodzy szkolni);
6. Policja;

7. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna;
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
9. Sąd Rodzinny i kuratorzy sądowi;
10. Zakłady Opieki Zdrowotnej;
11. Powiatowy Urząd Pracy;
12. Organizacje pozarządowe.
13. Oraz inne instytucje działające na rzecz rodziny.

Rozdział VIII

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026 - 2028

Celem głównym wyznaczonym w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2026–2028 w Gminie Radzymin jest:

wzmacnianie funkcjonowania rodzin z terenu Gminy Radzymin poprzez rozwój systemu wsparcia, profilaktyki oraz poprawę dostępności usług społecznych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie miasta, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

1. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG SPECJALISTYCZNYCH DLA RODZIN	
Formy realizacji:	Wskaźniki:
• Rozszerzenie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i terapeutycznego, w tym dla osób dotkniętych przemocą, uzależnieniami i kryzysem psychicznym. • Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, terapeuta uzależnień, interwent kryzysowy).	• wzrost liczby specjalistów dostępnych lokalnie (psychologów, pedagogów, terapeutów), • liczba udzielonych porad psychologicznych, pedagogicznych i terapeutycznych,

• Organizacja szkoleń, superwizji i doskonalenia zawodowego dla pracowników socjalnych i asystentów rodzin. • Zawieranie partnerstw i umów o współpracy z instytucjami edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi. • Promocja dostępnych usług wśród mieszkańców – broszury, strona internetowa, media społecznościowe, szkoły.	• liczba szkoleń i superwizji dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny, • liczba umów i partnerstw zawartych z instytucjami edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi, • liczba udostępnionych materiałów informacyjnych.
2. WZMACNIANIE KOMPETENCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH RODZICÓW I/LUB OPIEKUNÓW	
Formy realizacji:	Wskaźniki:
• Organizacja warsztatów treningów umiejętności wychowawczych, grup wsparcia i spotkań edukacyjnych. • Prowadzenie indywidualnych konsultacji pedagogicznych, psychologicznych i wychowawczych dla rodziców. • Realizacja programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, przemocy, zachowań ryzykownych i zaburzeń emocjonalnych dzieci. • Współpraca z placówkami oświatowymi – prelekcje, konsultacje, warsztaty wychowawcze dla rodziców i nauczycieli. • Tworzenie materiałów edukacyjnych dla rodziców: poradniki, broszury, webinary, nagrania.	• liczba zorganizowanych warsztatów, kursów i grup wsparcia, • liczba działań pedagogicznych, psychologicznych i wychowawczych dla rodziców, • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, • liczba konsultacji wychowawczych, • liczba materiałów edukacyjnych.
3. ZAPOBIEGANIE DYSFUNKCJOM RODZIN POPRZECZ ROZWÓJ PROFILAKTYKI	
Formy realizacji:	Wskaźniki:
• Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej.	• liczba programów,

• Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych. • Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy. • Organizacja kampanii społecznych dot. zdrowia psychicznego, uzależnień, przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy. • Organizacja interwencji kryzysowej.	• liczba procedur „Niebieskiej Karty” wszczętych i zakończonych, • liczba spotkań edukacyjnych, warsztatów, prelekcji, • liczba kampanii i działań profilaktycznych, • liczba osób objętych interwencją kryzysową.
4. ROZWÓJ PRACY SOCJALNEJ I USŁUG ASYSTENTA RODZINY	
Formy realizacji:	Wskaźniki:
• Prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych i/lub usamodzielnianie rodzin. • Umożliwienie rodzinom dostępu do asystenta rodziny. • Opracowywanie i realizacja Indywidualnych Planów Wspierania Rodziny. • Zapewnienie asystentom szkoleń i superwizji. • Współpraca w monitorowaniu sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i praca socjalna z rodziną biologiczną w kierunku reunifikacji. • Prowadzenie wizyt środowiskowych.	• liczba rodzin objętych pracą socjalną, • liczba rodzin korzystających z usług asystenta, • liczba opracowanych Indywidualnych Planów Wspierania Rodziny, • liczba zrealizowanych szkoleń i superwizji, • liczba monitoringów, • liczba wizyt środowiskowych asystentów rodziny.
5. WSPIERANIE DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ ROZWÓJ OFERTY SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO	
Formy realizacji:	Wskaźniki:
• Współorganizacja zajęć pozalekcyjnych: sportowych, artystycznych, społecznych i edukacyjnych. • Współorganizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	• liczba zajęć pozalekcyjnych, • liczba wydarzeń dla dzieci i młodzieży

• Realizacja programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej. • Współorganizacja zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży.	• liczba zrealizowanych programów przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej, • liczba uczestników zajęć socjoterapeutycznych.
6. PODNOSZENIE JAKOŚCI WSPÓŁPRACY MIĘDZYINSTYTUCJONALNEJ	
Formy realizacji:	Wskaźniki:
• Holistyczna wymiana informacji oraz prowadzenie bieżącej konsultacji środowisk rodzinnych. • Rozwój lokalnej sieci wsparcia w zakresie poprawnego funkcjonowania rodziny.	• liczba konsultacji, • liczba podmiotów w lokalnej sieci wsparcia

Rozdział IX

Realizacja i finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026–2028

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin będzie przebiegać w sposób zintegrowany, kompleksowy i elastyczny, tak aby odpowiadać na rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności. Wdrażanie działań będzie oparte na współpracy wielu partnerów – instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, placówek edukacyjnych oraz osób i środowisk zaangażowanych w poprawę jakości życia dzieci, młodzieży i rodzin.

Koordinację Programu powierzono Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Radzyminie, który będzie odpowiedzialny za spójność realizowanych zadań z celami strategicznymi, a także za skuteczne ich wdrażanie. Współpraca w ramach Programu obejmie jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, instytucje oświatowe, służbę zdrowia, policję, sądy rodzinne, organizacje pozarządowe, wspólnoty religijne oraz lokalnych przedsiębiorców.

Działania będą prowadzone w sposób otwarty na zmieniające się potrzeby mieszkańców, z uwzględnieniem wniosków z monitoringu, ewaluacji oraz opinii społecznych. Szczególny

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026-2028

nacisk zostanie położony na szybkie reagowanie na zjawiska kryzysowe, takie jak bezrobocie, przemoc domowa, uzależnienia czy problemy wychowawcze wśród dzieci i młodzieży.

Realizacja zadań będzie możliwa dzięki wykorzystaniu różnorodnych źródeł finansowania, co pozwoli zapewnić stabilność działań i ich elastyczne dostosowanie do zmieniających się potrzeb. Planowane źródła finansowania obejmują:

- środki budżetów samorządowych (gminnego, powiatowego, wojewódzkiego) – stanowiące podstawę finansowania lokalnych działań;
- środki z budżetu państwa, w tym dotacje i programy ministerialne;
- fundusze zewnętrzne, w tym:
 - fundusze strukturalne i programy Unii Europejskiej,
 - środki krajowych i regionalnych programów, takich jak Fundusz Przeciwdziałania Uzależnieniom czy Fundusz Sprawiedliwości,
 - dotacje z programów grantowych (np. Program Aktywizacji Społecznej, FIO – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich);
- wkłady własne organizacji pozarządowych w postaci finansów i zasobów rzeczowych;
- darowizny i wsparcie sponsorów z kraju i zagranicy.

Dzięki partnerskiej współpracy i odpowiedniemu zabezpieczeniu finansowemu, Program będzie mógł funkcjonować skutecznie i długofalowo, umożliwiając szybkie reagowanie na nowe wyzwania oraz odpowiadając na zmieniające się potrzeby rodzin i całej społeczności lokalnej.

Rozdział X

Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026–2028

Aby Gminny Program Wspierania Rodziny realizował swoje założenia w sposób skuteczny i odpowiadający rzeczywistym potrzebom mieszkańców, niezbędne jest prowadzenie systematycznego monitoringu oraz bieżąca ocena stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów. Procesy monitorowania i ewaluacji służą zapewnieniu efektywności, transparentności oraz ciągłego doskonalenia podejmowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Radzymin.

Regularna analiza realizowanych inicjatyw umożliwia ocenę ich skuteczności, adekwatności do lokalnych potrzeb oraz wpływu na poprawę funkcjonowania rodzin i społeczności. Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie jako jednostka odpowiedzialna

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzymin na lata 2026-2028

za koordynację Programu, będzie corocznie – do dnia 31 marca – przygotowywał sprawozdanie z jego realizacji, uwzględniając aktualne wyzwania, potrzeby mieszkańców oraz rekomendacje dotyczące kierunków dalszych działań.

Celem monitorowania i ewaluacji jest ocena skuteczności podejmowanych działań, sprawdzenie, czy osiągnięte rezultaty odpowiadają założeniom Programu, wskazanie obszarów wymagających korekty oraz dostarczenie danych potrzebnych do planowania kolejnych działań. Proces ten umożliwia także aktywny udział partnerów społecznych – instytucji, rodzin i organizacji pozarządowych – w doskonaleniu Programu.

Do monitorowania wykorzystuje się okresowe sprawozdania jednostek realizujących zadania, badania ankietowe i wywiady z uczestnikami oraz analizę danych statystycznych, takich jak liczba interwencji czy liczba beneficjentów wsparcia. Ocena realizacji Programu odbywa się na podstawie ustalonych wskaźników.

Ewaluacja prowadzona jest w trzech formach: bieżącej – umożliwiającej szybkie reagowanie i wprowadzanie zmian, okresowej – rocznej analizy działań z wykorzystaniem danych ilościowych i jakościowych, oraz końcowej – po zakończeniu cyklu Programu, służącej podsumowaniu efektów i sformułowaniu wniosków oraz rekomendacji.

Za organizację i prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji odpowiada Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie, realizując ten proces we współpracy z partnerami Programu, w tym szkołami, placówkami ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami społeczności lokalnej.

Wyniki ewaluacji służą wprowadzaniu usprawnień w realizowanych działaniach, planowaniu nowych form wsparcia, rozszerzaniu dotychczasowych inicjatyw oraz formułowaniu rekomendacji dla samorządu w zakresie polityki społecznej.